

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 9Csp/5/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318200174
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hirková
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2018:8318200174.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Mariannou Hirkovou v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, práv. zast. Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., IČO: 50 361 368, Martinčekova 13, 821 01 Bratislava, proti žalovanému: P. L., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt D. XXXX/XX, XXX XX M., zast. JUDr. Janou Šepelovou, advokátkou, so sídlom Námestie slobody 13/25, Humenné, o zaplatenie 863,51 eur s prísl., takto

rozhodol:

I. Zastavuje konanie v časti úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.05.2017 v časti prevyšujúcej sumu 555,63 eur.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III. Žalovanému priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalobcovi.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 25.10.2017 domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 863,51 eur, úroku v sume 394,17 eur, úroku vo výške 161,51 eur, úroku vo výške 25,50 % ročne zo sumy 863,51 eur od 08.06.2017 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 863,51 eur od 08.06.2017 do zaplatenia, a náhrady trov konania.

2. Podanie žaloby odôvodnil tým, že právny predchodca žalobcu Poštová banka, a.s. so žalovaným uzatvoril dňa 13.7.2012 zmluvu o úvere č.XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 1000 eur. Žalobca nadobudol pohľadávku voči žalovanému zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 13.6.2017. Žalovaný splnil svoj záväzok len čiastočne. Pred zosplatnením úveru bol zo strany právneho predchodcu žalobcu uplatnený postup podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a žalovanému bolo zaslané upozornenie pred zosplatnením úveru. V upozornení pred zosplatnením bol žalovaný oboznámený s tým, že je viac ako 3 mesiace po lehote splatnosti pohľadávka z titulu Zmluvy a zároveň bol žalovaný vyzvaný na doplatenie dlžnej sumy. Vzhľadom na to, že žalovaný úhradu pohľadávky nevykonal do 15 kalendárnych dní od doručenia upozornenia banky, veriteľ - Poštová banka, a.s. pristúpil k zosplatneniu úveru listom - Výzva na úhradu dlžnej sumy. Žalovaný ani napriek zaslanej výzve (o zosplatnení úveru) nezaplatil dlžnú pohľadávku. V zmysle Obchodných podmienok, v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným, veriteľ je ďalej oprávnený úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom dojednaným v Zmluve. Dátum začatia úročenia percentom z dlžnej istiny od 8.6.2017, je daný dňom nasledujúcim po dni vystavenia listiny Aktuálny stav úveru zo dňa 7.6.2017, nakoľko do času 7.6. 2017 sú úroky (aj zmluvné aj sankčné) vyčíslené, a to takto: za obdobie od uzavretia zmluvy do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru ako položka Aktuálneho stavu úveru - Pohľadávkový účet úroky a za obdobie od vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do vyhotovenia listiny Aktuálny stav úveru zo dňa 7.6.2017

ako položka Aktuálneho stavu úveru - Úroky na účte ČR (čerpanej rezervy). Tento popis aktuálneho stavu úveru platí v prípade, ak žalovaný nevykonal úhrady po dátume predčasnej splatnosti úveru. V prípade, ak po zosplatnení úveru došlo k platbám zo strany žalovaného, sú zmluvné aj sankčné úroky kumulované na účte Pohľadávkový účet úroky, ktorý obsahuje sumarizáciu uvedených úrokov za obdobie od uzavretia zmluvy do dátumu poslednej čiastkovej úhrady zo strany žalovaného. V takom prípade položka Úroky na účte ČR predstavuje zmluvné a sankčné úroky od dňa nasledujúceho po dni poslednej čiastkovej úhrady žalovaného až do dňa vystavenia aktuálneho stavu úveru.

3. Žalobca vzal žalobu v časti o zaplatenie úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.5.2017, v časti prevyšujúcej sumu 555,63 eur späť a žiadal, aby súd v tejto časti konanie zastavil.

4. Podľa § 144 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), žalobca môže vziať žalobu späť.

5. Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzati žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

6. Podľa § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

7. Keďže žalobca vzal pred prvým pojednávaním žalobu v časti úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.5.2017, v časti prevyšujúcej sumu 555,63 eur späť, nevyžaduje sa súhlas žalovaného s týmto späťvzatím, preto súd v zmysle vyššie citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku konanie v tejto časti zastavil.

8. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe doručenom súdu dňa 8.7.2018 vzniesol námietku premlčania v zmysle ustanovenia § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Je nepochybné, že úverová zmluva uzavretá s právnym predchodcom žalobcu je zmluvou spotrebiteľskou. Použitie úpravy o premlčacích dobách podľa Obchodného zákonníka neprichádza do úvahy, pretože je v ňom zakotvená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba, ktorá zvyšuje ochranu veriteľa a naopak predlžuje stav neistoty spotrebiteľa. Pôvodný veriteľ podaním zo dňa 13.10.2014 vyhlásil úver za predčasne splatný a to k 13.10.2014. Trojročná premlčacia lehota v tomto prípade začala plynúť odo dňa 14.10.2014 (deň nasledujúci po splatnosti) a uplynula 14.10.2017. Žaloba bola podaná dňa 23.10.2017, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, preto je potrebné žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

9. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby zo dňa 23.10.2017 s prílohami, a to zmluvou o úvere zo dňa 13.7.2012, obchodnými podmienkami, aktuálnym stavom úveru, výzvou na úhradu dlžnej sumy, upozornením - výzvou na splatenie dlžnej časti úveru, predpisom splátok k zmluve o úvere, sadzovníkom poplatkov, zmluvou o postúpení pohľadávok č. G., vyjadreniami strán sporu a s obsahom ďalších v spise pripojených listinných dôkazov a zistil tento skutkový stav:

10. Právny predchodca žalobcu ako banka a žalovaný ako dlžník dňa 13.7.2012 uzatvorili Zmluvu o úvere - dostupná pôžička. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 1000,- eur. Výška úrokovej sadzby bola 25,50 % ročne. Žalovaný sa úver zaviazal splatiť v 72 mesačných splátkach vo výške 28,- eur. Splatnosť prvej splátky bola dňa 13.8.2012 a poslednej dňa 13.7.2018. Výška RPMN bola 28,70 %, priemerná RPMN bola 26,58 %. Celková výška nákladov bola uvedená v sume 897,22 eur. Celkovú čiastku úveru predstavoval súčet výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom.

11. Výzvou na úhradu dlžnej sumy zo dňa 13.10.2014 právny predchodca žalobcu vyzval žalovaného na zaplatenie sumy 1067,07 eur a to z dôvodu, že ku dňu 13.10.2014 vyhlásil pohľadávku voči žalovanému za splatnú v celom rozsahu. Dlžná suma pozostávala z istiny 863,51 eur, úroku 164,28 eur a poplatkov za upomienky 39,28 eur.

12. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

13. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka platného a účinného v rozhodnom období, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

14. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

15. Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

17. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

18. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

19. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

20. Na základe vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzavretá zmluva o úvere, pričom táto zmluva je zároveň zmluvou spotrebiteľskou. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

21. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

22. Zmluva uzavretá medzi stranami sporu je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka.

23. Súd na základe vykonaného dokazovania tak mal za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzatvorená zmluva o úvere, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou, na základe ktorej žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 72 splátkach vo výške 28,- eur mesačne, od 13.8.2012 do 13.7.2018. Medzi stranami sporu bola aj dohodnutá výška úroku z úveru a to vo výške 25,50 % ročne. Výška RPMN bola v zmluve uvedená 28,70 % a celkové náklady v súvislosti s úverom boli uvedené vo výške 897,22 eur. Z dôvodu neplnenia si povinností zo strany žalovaného a to nesplácania dohodnutých mesačných splátok, žalobca vyhlásil ku dňu 13.10.2014 predčasnú splatnosť úveru.

24. Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

25. Podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

26. Podľa ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

27. Žalovaný vzniesol námietku premlčania žalovanej pohľadávky. Právny predchodca žalobcu vyzval žalovaného na splatenie dlžnej časti úveru výzvou zo dňa 25.9.2014 v lehote 15 kalendárnych dní od doručenia výzvy a upozornil ho na možnosť vyhlásenia splatnosti celého úveru. Nakoľko žalovaný dlžnú sumu v tejto lehote neuhradil, právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému listom zo dňa 13.10.2014, že úver sa stal k 13.10.2014 splatným v celom rozsahu a vyzval ho na úhradu dlžnej sumy v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Nakoľko sa pohľadávka stala splatnou v celom rozsahu dňa 13.10.2014, prvým dňom, kedy mohol veriteľ prvýkrát uplatniť svoju pohľadávku na súde v zmysle § 103 Občianskeho zákonníka je 14.10.2014, týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 14.10.2017. Keďže žaloba bola podaná na súde až dňa 25.10.2017, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby, je nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy v celom rozsahu premlčaný.

28. Právny predchodca žalobcu nemal povinnosť poskytnúť žalovanému žiadnu ďalšiu dodatočnú lehotu na plnenie a svoju pohľadávku mohol uplatniť na súde už dňa 14.10.2014. Je len na zodpovednosti žalobcu, prečo vyčkával s podaním žaloby viac ako tri roky od zosplatenia, mal dostatočný časový priestor na podanie žaloby počas tejto trojročnej doby mohol kedykoľvek podať žalobu, avšak túto podal až po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

29. Ak čas splnenia dlhu (záväzku) nebol účastníkmi dohodnutý, ani inak stanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal; veriteľ mohol svoje právo vykonať vtedy, keď mohol (z objektívneho, nie subjektívneho hľadiska) požiadať o plnenie dlhu, t.j. hneď ako dlh vznikol, takže začiatok plynutia premlčacej doby tu nastáva nasledujúci deň po vzniku právneho vzťahu zo zmluvy o pôžičke, pri ktorej nebola dohodnutá splatnosť predmetu pôžičky. Rozsudok NS SR z 24. júna 2003, sp. zn. 1 Cdo 25/03, zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky R 91/2004.

30. Súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 174/2016 zo dňa 10.11.2016: „Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Zásada hospodárnosti konania vedie konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov

(viď R 29/1983 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 82/2009, 1 Cdo 43/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 231/2009, 3 Cdo 187/2013, 7 Cdo 305/2014).

Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu.

Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t.j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. Zmluvné strany sa nie vždy dohodnú na splatnosti záväzku. Okamih splatnosti práva na plnenie má pritom rozhodujúci význam predovšetkým pre posúdenie, či a kedy nastáva actio nata, pre začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby (viď § 101 Občianskeho zákonníka) a pre začiatok omeškania dlžníka (§ 517 Občianskeho zákonníka).

Už v judikáte R 28/1984 bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“.

Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax [viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 91/2004] zotrvávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Dlžník je v takom prípade povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol veriteľom požiadaný o jeho splnenie. Ak má veriteľ možnosť sám vyvolať splatnosť dlhu, má právo aj vykonať svoje právo vyplývajúce zo záväzku. Pre účely premlčania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol.

Uvedený právny názor bol zastávaný už v staršej právnej teórii (porovnaj napríklad publikáciu Štefan Luby: Slovenské všeobecné súkromné právo. 1 zväzok, Bratislava: Knižnica Právnickej jednoty 1941, str. 386, v ktorej sa uvádza, že plynutie času pri premlčaní začína v prípade relatívnych právnych nárokov, t.j. aj práva obligáčného vtedy, ak sa stali splniteľnými, t.j. actio nata; „ak ale splatnosť závisí od vypovedania pohľadávky veriteľom, potom začne premlčanie od okamžiku vzniku pohľadávky“; obdobne viď publikáciu Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Bratislava: Právnické štúdie 1958, str. 270). Identický právny názor sa prezentuje aj v novej právnej teórii (porovnaj napríklad Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 498).

Na rovnakom právnom názore spočívajú aj viaceré rozhodnutia najvyššieho (okrem sp. zn. 1 Cdo 25/2003 viď sp. zn. 1 Cdo 148/2004 a sp. zn. 4 Cdo 66/2006), ale tiež krajských súdov Slovenskej republiky (viď napríklad sp. zn. 5 Co 3/2015 Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19 Co 133/2012 Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 16 Co 667/2013 Krajského súdu v Banskej Bystrici a sp. zn. 10 Co 174/2013 Krajského súdu v Žiline).

Z hľadiska právnej komparatistiky a identity (dávnej) alebo blízkosti (niekdajšej) právnej úpravy v Českej republike dovolací súd poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, v ktorom konštatoval, že „akokoľvek možno aj v neskoršej dobe (po prijatí R 28/1984) vysledovať v literatúre výhrady k riešeniu zvolenému v R 28/1984 (porovnaj napríklad Eliáš, K. a kolektív: Občiansky zákonník. Veľký akademický komentár, Linde Praha, a. s., Praha 2008, str. 422), veľký senát Najvyššieho súdu uvádza, že pri nezmenenej podstate stretu názorov na danú tému nie je daný dôvod na zmenu záverov obsiahnutých v R 28/1984“.

Opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008.

V označenom rozhodnutí sa najvyšší súd odklonil od právneho názoru vyjadreného v judikáte R 28/84. Senát, ktorý rozhodnutie vydal, pripomenul, že „išlo o otázku spornú už od prijatia zákona č. 141/1950 Sb. (tzv. stredného občianskeho zákonníka)“, pričom argumentácia v predmetnom judikáte sa „obmedzila len na konštatovanie záveru, že možnosť daná veriteľovi vyvolať splatnosť záväzku nesie so sebou súčasne aj právo veriteľa vymáhať splnenie záväzku, teda možnosť svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť výkonu práva je daná okamihom, keď veriteľ najskôr mohol o splnenie požiadať. Interpretácia, že možnosť veriteľa vyvolať splatnosť záväzku znamená aj jeho právo vymáhať splnenie záväzku a teda právo vykonať, vychádzala z nepravdepodobnej možnosti ako by sa mohol veriteľ zachovať, a nie z toho, ako sa skutočne zachoval. Pripúšťala začatie plynutia premlčacej doby ako procesu zániku nároku (i keď len podmieneného) skôr ako nárok vznikol, resp. ako sa zavŕšil jeho vznik“.

v zmysle konkrétnej vynútiteľnosti (žalovateľnosti) práva, teda skôr ako sa právo mohlo reálne vykonať. Nerešpektovala tak nedostatok *actio nata* v čase začatia plynutia premlčacej doby a napokon pripúšťala aj možnosť, že sa premlčí záväzok, ktorý sa nikdy nestal splatným. Išlo o výklad v podstate zhodný s výkladom tejto otázky v sovietskom občianskom práve, podľa ktorého, ak splatnosť (zrok) nebola určená, nastala vtedy, keď veriteľ požiadal o plnenie, ale v tomto prípade sa premlčanie nepočítalo od splatnosti, ale od vzniku záväzku (Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Právnické štúdie, 1958, str. 270). Možnosť takého riešenia spornej otázky, podľa ktorého by premlčacia doba začala plynúť od splatnosti dlhu, bola v judikáte R 28/84 odmietnutá s poukazom na to, že by znamenala neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu“. V rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008 najvyšší súd ďalej uviedol, že „v prípade zreteľného oddaľovania výzvy na plnenie a v závislosti na konkrétnych okolnostiach by súd mohol s použitím § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka odmietnuť ochranu práva veriteľa uplatneného až po neodôvodnene dlhej dobe po vzniku záväzku. Okrem toho taký výklad ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, ktorého výsledkom je záver o začatí plynutia premlčacej doby, ak čas plnenia nebol dohodnutý ani inak stanovený, dňom nasledujúcim po vzniku právneho vzťahu, nie je súladný so zásadou dôvery v právo, pretože pod hrozbou začatia premlčania bezprostredne po vzniku právneho vzťahu obmedzuje veriteľa v jeho práve vyplývajúcom z § 563 Občianskeho zákonníka požiadať o plnenie a tým vyvolať splatnosť záväzku podľa jeho slobodnej vôle, resp. ho núti konať spôsobom, ktorý môže byť v rozpore so skutočným záujmom účastníkov právneho vzťahu. V dôsledku toho sa právu, ktoré veriteľovi zaručuje § 563 Občianskeho zákonníka, odníma reálny obsah.“

Osobitne treba poukázať na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia, ktoré sa uskutočnilo 28. a 29. mája 2009 (viď Cpj. 10/2009), avšak na základe výsledku hlasovania prítomných členov tohto kolégia bolo prijaté uznesenie, v zmysle ktorého toto rozhodnutie nemá byť publikované v Zbierke.

Vec prejednávajúci senát už vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 56/2014, 3 Cdo 144/2014, 3 Cdo 136/2016) poukázal na to, že osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie zákonom určeným spôsobom (v súčasnosti v Zbierke) priznáva takto publikovanému rozhodnutiu osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Judikáty R 28/1984 a R 91/2004 majú takéto atribúty.

Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí (stanovisku) možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (v súvislosti s tým viď § 48 CSP a tiež § 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Z dôvodov uvedených vyššie pod 13. zastáva vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu názor súladný s väčšinovým názorom súdnej praxe (R 28/1984 a R 91/2014) a právnej teórie.

S názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 sa senát 3 C nestotožňuje. V zmysle § 563 Občianskeho zákonníka je veriteľ už od vzniku dlhu oprávnený vyzvať veriteľa na plnenie a stanoviť splatnosť dlhu. Opozitný právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 podmieňuje objektívny charakter začiatku plynutia premlčacej doby, ktorý vyplýva z § 101 Občianskeho zákonníka, tým, že ho robí závislým na subjektívnom prvku - rozhodnutí veriteľa, či výzvou na zaplatenie (§ 563 Občianskeho zákonníka) vyvolá alebo nevyvolá splatnosť dlhu.

Akceptovanie názoru o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu a nie na deň vzniku právneho vzťahu, z ktorého dlžníkovi vznikla povinnosť na plnenie, by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa.

Nesúhlas s právnym názorom, na ktorom spočíva rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008, bol prezentovaný aj v odbornej právnickej literatúre [viď napríklad publikáciu JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax (komentár), vydavateľstvo Eurounion, 2015, str. 2458, resp. 2468 a 2472].“

31. Občiansky zákonník v § 101 hovorí, že premlčanie plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. Týmto dňom je deň, keď veriteľ objektívne mohol vykonať všetky úkony potrebné pre úspešné podanie žaloby. Medzi ne patrí aj možnosť požiadať dlžníka o plnenie. Veriteľ tak mohol urobiť hneď po vzniku dlhu. Je jedno, či tak urobil alebo nie. Dôležité je, že tak urobiť mohol. Actio nata preto nastane vtedy, keď veriteľ mohol prívodiť splatnosť dlhu. Z tohto záveru vychádzajú rozhodnutia R 28/1984, Rc 73/2010 a Rc 104/2011.

32. V súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR uvedenom v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 174/2016, R 91/2004, je súd toho názoru, že dňa 13.10.2014 sa na základe rozhodnutia žalobcu (jeho právneho predchodcu) stala pohľadávka splatnou v celom rozsahu. Už nasledujúceho dňa 14.10.2014 objektívne mohol žalobca (jeho právny predchodca) požiadať žalovaného o zaplatenie dlhu, to že mu poskytol dodatočnú lehotu, nemá vplyv na začiatok plynutia premlčacej doby, pretože rozhodujúcou okolnosťou je moment, kedy tak objektívne mohol urobiť - nasledujúci deň po vzniku dlhu (zosplatení), a nie kedy tak urobil.

33. Súd nemá dôvod sa odchýliť od rozhodnutia, ktoré bolo schválené ako judikát Najvyššieho súdu SR R 91/2004.

34. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 15.10.2018 poukázal na to, že žalovaný si neprevzal výzvu o mimoriadnom zosplatení ku dňu 13.10.2014 a táto sa vrátila žalobcovi dňa 6.11.2014 a teda od nasledujúceho dňa je potrebné počítat premlčaciu lehotu.

35. Podľa výzvy na úhradu dlžnej sumy zo dňa 13.10.2014, a zároveň uvedená skutočnosť vyplýva aj z aktuálneho stavu úveru ku dňu 07.06.2017, kde je uvedené, že dňa 13.10.2014 je výška splátky 803,79 eur, dňa 13.10.2014 sa pohľadávka z úveru stala predčasne splatnou. Súd poukazuje aj na prílohy vyjadrenia žalobcu zo dňa 11.09.2018, č.l. 103,104, z ktorých je tiež zrejmé, že žalobca za deň zosplatenia považuje deň 13.10.2014, pri výpočte zmluvných úrokov z istiny do zosplatenia, a úrokov po zosplatení úveru. Pokiaľ sa žalobca odvoláva na všeobecné obchodné podmienky, tak žalobca nepreukázal, aby bol žalovaný s ich obsahom oboznámený a teda aj s tým, kedy sa považujú písomnosti adresované žalovanému za doručené, napr. aby ich žalovaný podpísal. Preto súd vychádzal z dátumu zosplatenia uvedeného vo výzve na úhradu dlžnej sumy zo dňa 13.10.2014, a to dňa 13.10.2014 a túto skutočnosť podporuje aj výpis z úveru, kde je pri dni 13.10.2014 uvedená splátka 803,79 eur. Dodatočné lehoty v súlade so všeobecnými podmienkami na zaplatenie žalobca nebol povinný dlžníkovi poskytnúť, a ak ich aj poskytol nemali tieto lehoty vplyv na oddialenie začiatku plynutia premlčacej doby s poukazom na znenie ust. § 101 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčacia doba plyní odo dňa, keď sa právo mohlo (objektívne) vykonať po prvý raz, a nie kedy tak urobil veriteľ.

36. K námietke žalobcu vznesenej na pojednávaní dňa 15.10.2018 ohľadom platenia dlhu, ktoré má podľa názoru žalobcu znaky uznania dlhu, súd uvádza, že nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že vzťah medzi stranami sporu je občianskoprávny, napriek tomu, že právny predchodca so žalovaným uzavrel zmluvu o úvere, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku. S poukazom na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa na vzťah medzi stranami sporu, ktorého účastníkom je žalovaný ako spotrebiteľ, musia použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka. Podľa § 558 Občianskeho zákonníka možno uznať dlh iba písomne. Žalobca žiadne písomné uznanie dlhu nepredložil. Ustanovenie § 323 Obchodného zákonníka v spojení s ust. § 407 ods. 2 a 3 Obchodného zákonníka upravujúce uznanie záväzku a čiastočné plnenie záväzku v obchodných záväzkových vzťahoch, je na spotrebiteľský vzťah medzi stranami sporu nepoužiteľné.

37. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

38. V danom prípade súd žalobu zamietol v časti istiny v celom rozsahu, preto žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žalobca vzal žalobu späť iba v časti príslušenstva, úrokov a úrokov z omeškania, v časti celej istiny súd žalobu zamietol, žalovaný v časti istiny mal úspech v celom rozsahu. O výške trov rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcom odseku, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.